

سیستمهای هوشمند (دکتر رشاد حسینی)

تمرین سری **پنجم** (بیز نایو)

نیمسال اول ۱۴۰۳–۱۴۰۲

سوال ۱: برآورد پارامتر - تئوری (<u>سروش مسفروش</u>)

سوال ۲: طبقهبند بیز و کمینهسازی ریسک - تئوری (<u>سروش مسفروش</u>)

<mark>سوال ۳: بیز</mark> سادهانگارانه - پیادهسازی (ا<mark>میررضا وفازاده</mark>)

سوال ۱: برآورد پارامتر (تئوری)

برآوردگر بیشینه درستنمایی یک روش است که در آمار و احتمالات استفاده می شود تا پارامترهای مدلی را که احتمال وقوع داده های داده ها را حداکثر می کند، تخمین بزند. به عبارت دیگر، این روش سعی دارد پارامترهایی را پیدا کند که احتمال وقوع داده های مشاهده شده را به طور کامل توصیف کنند. در مدلهای احتمالاتی، دسته ای از پارامترها وجود دارد که باعث مشخص شدن توزیع احتمالاتی مشاهدات می شوند، و برآوردگر بیشینه درستنمایی سعی می کند این پارامترها را به طور دقیق از طریق بهینه سازی تابع درستنمایی (Likelihood Function) مشاهدات پیدا کند. در واقع، هدف این است که احتمال وقوع داده ها به شرط پارامترهای مدل به حداکثر برسد.

قسمت الف: اهمیت برآوردگر بیشینه درستنمایی (Maximum Likelihood)

درباره اهمیت برآوردگر بیشینه درستنمایی تحقیق کرده و به برخی کاربردهای آن اشاره نمایید.

قسمت ب: مثالی از برآوردگر بیشینه درستنمایی

فرض کنید θ یک پارامتر مثبت غیر تصادفی باشد و همچنین دنباله مشاهدات $Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ به صورت زیر عنوان می گردد.

$$Y_k = \theta^{\frac{1}{2}} N_k, \qquad k = 1, \dots, n$$

بردار $N=(N_1\,,...\,,N_n)^T$ گاوسی و با میانگین صفر میباشد و ماتریس کوواریانس آن را با Σ نمایش میدهیم. برآوردگر بیشینه درستنمایی را برای θ را به فرض داشتن مشاهدات $Y_1,Y_2,...,Y_n$ را به دست آورید.

قسمت پ: بررسی برآوردگر بیشینه درستنمایی

بررسی کنید که برآوردگر قسمت قبل بایاس دارد یا خیر. (منظور از بدون بایاس بودن یک برآوردگر این است که میانگین آن برابر پارامتری که به دنبال تخمین آن هستیم گردد.

قسمت ت: محاسبه واریانس برآوردگر بیشینه درستنمایی

واریانس برآوردگر بند **ب** را محاسبه نمایید.

سیستمهای هوشمند (دکتر حسینی)

سوال ۲: طبقهبند بیز و کمینهسازی ریسک (تئوری)

در این مسئله، مایلیم یک طبقه بند باینری را به کمک طبقه بند بیز، بر اساس توزیع احتمال شرطی لیبلها نسبت به مشاهده داده x بیابیم.

$$p(w_1|x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}}e^{-\frac{x^2}{2}}$$
$$p(w_2|x) = \frac{1}{\sqrt{8\pi}}e^{-\frac{(x-4)^2}{8}}$$

قسمت الف: تعيين ناحية تصميم گيري

با استفاده از توزیعهای بالا، مقدار x_0 را که نقطه تعیین کننده ناحیه تصمیم است را به دست آورید.

قسمت ب: ماتریس Conditional Risk

حال ماتریس Conditional Risk را به مسئله اضافه می کنیم، روش کمینه سازی ریسک را به طبقه بند قسمت الف اضافه کرده و مقدار x_0 را به دست آورید. آیا این مقدار نسبت به بند الف تغییر کرده است؟ دلیل این تغییر را توجیه نماید.

$$\lambda = \begin{pmatrix} 0 & 2 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$$

سیستمهای هوشمند (دکتر حسینی)

سوال ۲: بیز سادهانگارانه (پیادهسازی)

در این سوال قصد داریم به بررسی دیتاست IRIS بپردازیم. در این دیتاست دادهها بر اساس سه ویژگی به سه کلاس متفاوت تقسیم شدهاند.

قسمت الف: پيادهسازى الگوريتم بيز سادهانگارنه (Naïve Bayes)

ابتدا توضیحی در مورد روش بیز ساده انگارانه بدهید و سپس این الگوریتم را از پایه بر روی دیتاست IRIS پیاده سازی کنید.

*** حتما از روش Laplace Smoothing استفاده کنید و علت اهمیت این روش را توضیح دهید.

قسمت ب: بررسی پارامترهای طبقهبند

دقت، precision ،Recall و ماتریس آشفتگی را بررسی و تحلیل نمایید.

قسمت پ: مقایسه با توابع آماده

موارد بالا را به کمک کتابخانه SKLEARN انجام دهید. نتایج دو بخش را مقایسه کنید.

سیستم های هوشمند (دکتر حسینی)

نكات تحويل

- ۱- مهلت تحویل این تمرین <mark>روز ۱۵ دیماه</mark> میباشد.
  - ۲- انجام این تمرین به صورت یکنفره است.
- ۳- برای انجام این تمرین تنها مجاز به استفاده از زبان برنامه نویسی پایتون هستید.
- ۴- در صورت وجود تقلب نمره تمامی افراد شرکت کننده در آن <mark>نمره صفر</mark> لحاظ میشود.
- ۵- در صورتی که از منبعی برای هر بخش استفاده می شود، حتماً لینک مربوط به آن در گزارش آورده شود. وجود شباهت بین منبع و پیاده سازی در صورت ذکر منبع بلامانع است. اما در صورت مشاهده شباهت با مطالب موجود در سایتهای مرتبط نمره کسر می گردد.
  - ۶- نتایج و تحلیلهای شما در روند نمره دهی دستیاران آموزشی تأثیرگذار است.
  - ۷- لطفا پاسخ تمرین خود را (به همراه کد/گزارش سوال کامپیوتری) به صورت زیر در صفحه درس آپلود نمایید:

HW[HW number]_[Last_name]_[Student number].zip

- ۸- در صورت وجود هر گونه ابهام یا مشکل میتوانید از طریق ایمیل با طراحان تمرین در تماس باشید:
  - سروش مسفروش: sorush.mes@gmail.com
  - امير رضا وفازاده: Amirvafazadeh@gmail.com